

Lausunto esitykseen Joensuun alueellisen jätelautakunnan jätetaksaksi 1.1.2022

KH 29.11.2021 § 483
2124/02.05.00.01.02/2021

Joensuun alueellinen jätelautakunta 18.11.2021 § 33

"Jätelain 78 §:n mukaan kunnan on perittävä järjestämästään jätehuollosta jätemaksua, jolla katetaan sille tehtävän hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Jätehuollon kustannukset muodostuvat mm. jätteen kuljetus- ja käsittelypalveluista, jätehuoltoon liittyvän infrastruktuuriin (mm. jätteenkäsittelypaikat, jäteasemat, aluekeräyspisteet) rakentamisesta ja ylläpidosta, vaarallisen jätteen vastaanotosta ja käsittelystä, jäteneuvonnasta, jätteen loppukäsittelypaikan tai -laitoksen käytöstä poistamiseen ja jälkihoitoon varautumisesta sekä jätehuoltoviranomaisen tehtävien hoidosta.

Jätemaksuilla tulee varautua myös pitkän aikavälin investointeihin, joita kunnan lakisääteisen jätehuoltovelvollisuuden hoitamiseksi tarvitaan. Jätetaksan mukaisten jätemaksujen kertymällä on katettava kunnallisen jätehuoltoyhtiön kustannukset kunnan vastuulle säädetyn yhdyskuntajätehuollon hoitamisesta sekä kuntien yhteisen jätehuoltoviranomaisen eli jätelautakunnan toiminnan kustannukset. Jätemaksun on vastattava kunnan tarjoamaa palvelutasoa ja maksuilla on mahdollisuuksien mukaan kannustettava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen sekä etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon.

Osa jätemaksusta voidaan kerätä erillisenä perusmaksuna. Perusmaksulla voidaan kattaa jäteneuvonnasta, asiakasrekisteristä ja muista hallinnollisista tehtävistä, jätehuoltoviranomaisen tehtävistä sekä vaarallisen jätteen ja muun jätteen alueellisten vastaanottopaikkojen perustamisesta ja ylläpidosta kunnalle aiheutuvat kustannukset. Jätelain 79 §:n mukaan jätemaksun perusteita ovat mm. jätteen laji, laatu, määrä ja noutokerrat. Perusteena jätemaksulle sekä erilliselle perusmaksulle voi olla myös esimerkiksi kiinteistön käyttötarkoitus, kiinteistöllä asuvien henkilöiden lukumäärä tai muu vastaava peruste. Lain mukaan jätemaksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä jätetaksassa. Jätetaksan hyväksyminen on kunnan jätehuoltoviranomaisen tehtävä.

Taksaehdotukseen sisältyvät maksujen muutokset on valmisteltu Puhas Oy:n toimittamien tietojen pohjalta. Perusmaksun jätelautakuntaosan muutosehdotus on valmisteltu jätelautakunnan talousarvion perusteella.

Jätelautakunnan perustamissopimuksen mukaisesti kunnille on varattu mahdollisuus tehdä esityksensä perusmaksun kuntaosasta. Joensuun, Kontiolahden ja Liperin antamat vastaukset ovat sähköisen kokouksen oheismateriaalina. Joensuun kaupunginhallituksen päätöksen 27.09.2021 § 387 mukaisesti ennen jätetaksan hyväksymistä varataan osakaskunnille mahdollisuus antaa lausunto taksaehdotuksesta. Lausuntojen perusteella taksaehdotukseen tehdään tarvittaessa muutoksia ja ehdotus tuodaan jätelautakunnan hyväksyttäväksi joulukuun kokouksessa. Koska korotukset perustuvat suoraan kuljetusindeksikorotukseen, teknisiin muutoksiin ja suoraan lainsäädännön muutoksesta seuraavaan lisätehtävään, taksaesitystä ei aseta yleisesti nähtäville.

Jätemaksut ovat koko jätelautakunnan toimialueella kunnasta riippumatta yhtenäiset, lukuun ottamatta perusmaksuja. Asuinkiinteistön jätemaksu muodostuu vuosittaisesta perusmaksusta sekä jäteastian tyhjennysmaksuista tai aluekeräysmaksusta. Jätelain nojalla kunnan järjestämisvastuun piiriin kuuluvien muiden kuin asumiseen tarkoitettujen kiinteistöjen jätemaksu muodostuu jäteastioiden tyhjennysmaksuista. Näitä kiinteistöjä ovat kuntien hallinto- ja palvelutoiminnan yksiköt. Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen yhteydessä veloitetaan tarvittaessa lisämaksuja, kuten astian siirto- tai pesumaksu.

Perusmaksu muodostuu perusosasta ja jätelautakuntaosasta sekä Kontiolahden ja Liperin kuntien kohdalla kuntaosasta. Perusosalla katetaan jätehuoltoyhtiö

Puhas Oy:n tuottamista käyttöhetkellä maksuttomista tai subventoiduista palveluista sekä jätehuollon kehittämisestä aiheutuvat kustannukset. Näitä palveluita ovat mm. vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely, jäteneuvonta, jäteasemien ylläpito sekä Puhas Oy:n ylläpitämät ekopisteet, jotka täydentävät pakkausjätteiden tuottajayhteisöjen Rinki-ekopisteverkostoa. Lisäksi perusosalla katetaan osa asiakasrekisterin ylläpidosta. Perusmaksun perusosa ja lautakuntaosa ovat kaikissa kunnissa yhtä suuret, mutta kuntaosan suuruus vaihtelee kunnittain. Kuntaosa perustuu kunnan tekemään esitykseen.

Jätelautakuntaosalla katetaan kunnan jätehuoltoviranomaisen toiminnan kustannukset. Kuntaosalla voidaan kattaa vain niitä kuluja, joita kunnalle aiheutuu jätelain 32 §:n mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella tuotetuista palveluista, jotka ovat tasapuolisesti kuntalaisten käytettävissä ja joita kunnallinen jätehuoltoyhtiö ei kunnan ja yhtiön välisen sopimuksen mukaan järjestä (esim. risujen tai puutarhajätteen vastaanotto).

Järjestetyn jätteenkuljetuksen osalta maksu muodostuu joko jäteastioiden tyhjennyksistä jätelajin, astiakoon ja tyhjennyskertojen perusteella (kiinteistöittainen jätteenkuljetus) tai poltettavan jätteen aluekeräysmaksusta, joka on määritetty vuosimaksuksi.

Taksa sisältää lisäksi jätekeskus- ja jäteasemamaksut, lisäpalvelumaksut sekä eri maksujen määräytymisperusteet ja laskutuskäytännön periaatteet. Perusmaksuun esitetään keskimäärin 5 %:n korotusta. Euromääräinen muutos on valtaosalle asiakkaista vakinaisen asunnon maksussa 1,48 € ja vapaa-ajan asunnon maksussa 0,65 € (alv 24 %). Korotus perustuu jätelautakunnan talousarvionmuutokseen, joka on tehty jätelain uudistuksesta aiheutuvan tehtävän lisääntyminen huomioiden.

Jäteastioiden tyhjennysmaksuihin esitetään korotuksia. Ne perustuvat kuljetusindeksin korotukseen, joka on kuljetuksen osassa 5,94 % ja käsittelyn osassa 7,3 %. Poltettavan jätteen käsittelykustannusten korotus nostaa kaikkien poltettavan jätteen keräysvälineiden tyhjennysmaksuja. Tyhjennysmaksun ehdotettu korotus 140-1000 litran astioille on biojätteen osalta 3,6-4,4 % ja poltettavan jätteen osalta 1,9-3,3% (alv 24 %). Syväkeräys- ja pintasäiliöiden sekä etukuormaussäiliöiden tyhjennysmaksuissa korotus on säiliökoosta riippuen noin 2,0-4,1%. Biojätteen tyhjennysmaksuja subventoidaan poltettavan jätteen tyhjennysmaksuilla.

Aluekeräysmaksut säilyvät kuljetusindeksikorotuksesta huolimatta ennallaan. Osa aluekeräysverkoston kustannuksista katetaan perusmaksuista ja poltettavan jätteen tyhjennysmaksuista kertyvillä tuloilla. Näin osa aluekeräysjärjestelmän yleisistä ylläpitokuluista sekä järjestelmän luvattomasta käytöstä aiheutuvista kuluista jaetaan kaikkien kuntalaisten maksuihin. Jolloin nämä kustannukset eivät kohdennu yksistään aluekeräysmaksua maksaville kuntalaisille. Aluekeräysverkoston ylläpitokustannukset ovat merkittävät, mutta tyhjennyskustannukset ovat laskeneet johtuen pisteiden lukitsemisesta vuoden 2021 aikana. Aluekeräyspisteiden valvontaa on lukituksen lisäksi tehostettu, joka osaltaan vähentää pisteiden väärinkäyttöä.

Lisäpalveluiden maksuissa hukkanoutomaksu on muutettu pienastioissa kuljetusmaksun muutosta vastaavaksi. Astioiden pesumaksuja ehdotetaan korotettavan 3,68 %:lla, joka yleisimmän pesutyyppin eli peruspesun kohdalla tarkoittaa 0,79 euron korotusta. Astiapesut tehdään pääsääntöisesti taloyhtiöiden ja kuntien toimipaikkojen poltettavan jätteen astioille. Pesuista kertyvillä maksuilla subventoidaan biojäteastioiden tyhjennysmaksuun sisältyvät kaksi pesukertaa vuodessa.

Eräiden jätelajien vastaanottomaksuihin esitetään korotuksia. Ne johtuvat jätteen kuljetushintojen tason noususta. Puutarhajätteen vastaanottohinnan käsittelykustannukseen vaikuttaa käsittelytavan muutos, joka tulee muuttumaan vuoden 2022 aikana kompostoinniksi aiemman penkan täytön sijaan. Asumisen jätehuollon kustannuksiin vaikuttaa kuljetusindeksin korotus poltettavan jätteen vastaanottomaksuun. Korotus on 109,66 €/t:sta 110,66 €/t:oon (alv 0 %).

Puhas Oy jatkaa Enon mobiilikeräyspalvelu-kokeilua vuonna 2022 ja asioinnissa sovelletaan Ilomantsin, Kontiolahden ja Polvijärven jäteasemien pienkuormamaksuja. Mobiilikeräyspalvelun järjestämisestä aiheutuvat kustannukset on otettu huomioon perusmaksussa vastaavasti kuten jäteasemapalveluiden järjestämisen kustannuksetkin.

Nykyisen käytössä olevan järjestelmän korvaajaksi ollaan Kontiosuon jätekeskukseen rakentamassa vuoden 2022 aikana itsepalveluperiaatteella toimivaa lajitteluasemaa. Käytäntö olisi jatkossa sama kuin Liperin jäteasemalla. Toiminta perustuu punnitusperusteiseen laskutukseen kaikissa pienkuormissa puutarhajätettä ja vain veloituksetta vastaanotettavien jätelajien kuormia lukuun ottamatta.

Kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun tyhjennysmaksut sekä maksut jätekeskuksessa ja pienkuormamaksut jäteasemilla on esitetty taksan liitteessä 1. Maksuihin vaikuttaa jätteenkäsittelyn kustannusmuutokset vastaavasti kuin edellä on kerrottu. Sekä poltettavan jätteen, että biojätteen astioiden tyhjennysmaksut nousevat 1,99-3,68 %. Lisäpalveluiden osalta toissijaisen jätehuoltopalvelun asiakkaille sovelletaan varsinaisen taksan taulukon 3 mukaisia maksuja.

Valmistelija: jätehuoltoneuvoja

Vs. jätehuoltosuunnittelijan päätösehdotus:

Joensuun alueellinen jätelautakunta päättää

pyytää kunnilta lausunnot taksaesityksestä. Lausunnonannon määräaika on 8.12.2021 mennessä.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.”

KH 29.11.2021 § 483

Alueellinen jätelautakunta on pyytänyt vuosittain kunnilta lausunnot yhteistoimintasopimuksen mukaan jätelautakunnan talousarviosta sekä perusmaksun kuntaosuudesta. Kokonaisuutena kuntalaisten jätemaksujen tasoon vaikuttaa näiden lisäksi jätehuollon tehtävien hoitamisesta aiheutuvat muut kustannukset ja niiden muutokset, minkä johdosta kaupunginhallitus esitti 27.9.2021 § 387 lausunnossaan jätetaksan kuntaosasta sekä jätelautakunnan talousarviosta vuodelle 2022, että jätelautakunnan olisi hyvä varmistaa jatkossa kuntien näkemys jätetaksaehdotukseen esimerkiksi pyytämällä erikseen lausuntoa jätetaksaehdotuksesta.

Em. huomioiden jätelautakunta on pyytänyt kunnilta lausuntoja taksaesityksistä 8.12.2021 mennessä.

Taksaesityksen sisältöä on kuvattu laajasti alueellisen jätelautakunnan lausuntopyynnössä.

Esityksen mukaan jätetaksoihin on esitetty tehtäväksi muutoksia jätteenkuljetuksen ja -käsittelyn kustannustason muutoksia vastaavasti. Jäteastioiden tyhjennysmaksujen muutokset ovat 1,9 %:sta 4,4 %:iin. Perusmaksu nousee kokonaisuudessaan noin 5 %. Maksun korotuksen taustalla ovat jätelainsäädännön toimeenpanon aiheuttamat muutokset jätehuoltoviranomaisen tehtävissä. Perusmaksu on asuntokohtainen vuosimaksu ja on Joensuun osalta vakinaisen asunnon osalta 26,83 euroa (sis. alv) ja vapaa-ajan asunnon osalta 13,43 euroa (sis. alv). Perusmaksun euromääräinen muutos jää siis suhteellisen pieneksi.

Muissa taksoissa, lisäpalveluiden maksut ja eräiden jätelajien vastaanottomaksut, on huomioitu myös kuljetuskustannusten muutos.

Vuoden 2022 talousarvion mukaan kaupungin päätösvallassa olevia maksuja voidaan korottaa keskimäärin 2 %:lla huomioiden kustannustason muutoksia. Jätelain 78 §:n mukaan kunnan on perittävä järjestämästään jätehuollosta jätemaksua, jolla katetaan sille tehtävän hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Huomioiden jätehuollon kuljetusten ja käsittelyn kustannustason muutos, joka on keskimääräistä kustannustason muutosta korkeampi, on taksaesitys perusteltu.

Valmistelija: talousjohtaja

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

antaa edellä esitetyn lausuntonaan esityksestä Joensuun alueellisen jätelautakunnan jätetaksaksi 1.1.2022.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Talousjohtaja Satu Huikuri oli kokouksessa asiantuntijana asian käsittelyn aikana.